

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Румен Петров Константинов, д.м.

специалност „Епидемиология“,

Член на Научно жури по Заповед № Р-109-260/23.06.2022 на проф. д-р Валентин Игнатов, д.м. – Ректор на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Относно: Обявен конкурс за заемане на академична длъжност **Професор** по специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)“ (българоезично и англоезично обучение), професионално направление 7.1. Медицина, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт - един, за нуждите на Учебен сектор „Хигиена“, Катедра „Хигиена и епидемиология“, Факултет „Обществено здравеопазване“, при Медицински университет Варна, обявен в ДВ бр. 32/ 26.04.2022 г.

В настоящия конкурс са подадени документи за участие от един кандидат - **доц. д-р Дарина Найденова Христова, д.м.** Кандидатът е представил изискуемите според Закон за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна документи, отговарящи на необходимите качествени и количествени критерии за заемане на академична длъжност „професор“.

I. Характеристика на научно-изследователската и преподавателска дейност на кандидата.

1. Кратки биографични данни и кариерно развитие.

Доц. д-р Дарина Найденова Христова е родена на 02.04.1975 г, в гр. Провадия. Завършва МУ-Варна през 2000г. Работи като лекар ординатор в МДУ „ФР. Жолио-Кюри“ и старши експерт в РЗОК – Варна, а от 2003 г. до момента в МУ – Варна. През периода 2003г. -2015г. преминава през академичните длъжности –асистент, старши и главен асистент към катедра „Хигиена“, МУ-Варна. През 2015 г е хабилитирана като **доцент**, специалност Хигиена, последователно в Катедра „Предклинични и клинични науки“, „Организация и икономика на фармацията“, „Хигиена и епидемиология“, МУ - Варна. От 2020 г. до момента е ръководител УС „Хигиена“ при Катедра Хигиена и епидемиология, МУ - Варна

Доц. д-р Дарина Христова има специалност по „Хранене и диететика“. През 2015г. придобива научна и образователна степен “доктор” с тема на докторската дисертация Хранително поведение, антропометрични показатели, физическа активност и физическа дееспособност при младежи и девойки с поднормено, нормално и наднормено тегло”. Езиковите комуникативни умения (английски и руски езици), правят възможно изпълняването на широк спектър преподавателски, научни, образователни задачи и дейности. Участва като рецензент в научни списания и сборници: Journal of IMAV”, Journal of Biomedical and Clinical Research (JBCR), Научни издания на Съюза на учените – Варна, серия „Медицина и екология”, Сборници доклади от Международни интердисциплинарни срещи „Алумни клуб и приятели“, МУ-Варна, 2020, 2021 г.

Прави впечатление продължаващото активно академично и приложно развитие чрез участие в множество курсове и специализации по проблеми на храненето, метаболитно здраве, кърмене и здравословно хранене на бременни и кърмещи жени, принципи и техники за промяна на хранителното поведение при консултации на пациенти по здравословно и диетично хранене, подкрепа за кърмене, обучение по „Nutrigenomics: Genetic Testing for Personalized Nutrition” към Dietitians of Canada и става част от първият сертифициран екип по нутригеномика в България и др. Този богат списък от обучителни и сертифицирани модули, свидетелства за активното професионално изграждане на доцент Найденова, опит който тя активно прилага в своята преподавателска и

професионална дейност в Медицински университет – Варна.

2. Представени материали по конкурса.

Списъкът на научните трудове на доц. д-р Дарина Найденова Христова включва **25** заглавия, (от които 1 монографичен хабилитационен труд), публикувани в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, съгласно изискването на Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – **6**; Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – **9**; Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „професор“ – **9**; Цитирания, отразяващи научната активност на кандидата – **12**. (*Академична справка за публикациите, цитиранията и научните профили на доц. д-р Дарина Найденова Христова, д.м., Катедра по хигиена и епидемиология, Факултет по обществено здравеопазване, Медицински университет-Варна изготвена в Библиотеката на МУ-Варна*). Общо 25 научни публикации, подлежащи на рецензиране и оценка в настоящия конкурс са представени след конкурса за заемане на академична длъжност *Доцент* (2015 г.).

Съгласно предоставената документална официална научна, образователна и преподавателска информация, кандидатът отговаря на необходимите според Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна качествени и количествени критерии за заемане на академична длъжност „професор“.

3. Научноизследователска дейност

Научните трудове на доц. д-р Дарина Найденова Христова са публикувани в авторитетни и рецензируеми научни списания - *Folia Medica, European Journal of Public Health, Journal of IMAV, Journal of Biomedical and Clinical Research* както и в научни издания, публикувани в реномирани български издания и редактирани колективни томове - *Medinfo, Летописи БАНИ., Symposium "Alumni Club and Friends" - Medical University Varna, Сборник на Българско дружество по хранене и диететика, Науката за хранене в превенция и лечение на съвременните болести, София., Наука Пулмология, Varna Medical Forum, Известия на Съюза на учените - Варна, серия Медицина и екология, Варненски медицински форум, Bulgarian journal of public health, Практическа педиатрия.* и др.

Доц. д-р Дарина Найденова Христова е основен автор в представените публикации и доклади. Участва активно в реализацията на множество международни и национални изследователски проекти по хранителни и клинични проблеми с ценни приложни резултати. Научната активност се изразява в множество участия като автор и докладчик на международни и национални научни форуми, където са изнесени 96 научни доклада в разнообразни научни области от професионалното портфолио на кандидатката.

Доц. д-р Дарина Найденова Христова е официален научен ръководител на 2-ма докторанти, защитили дисертации и 6 -ма в процес на разработване на дисертационни теми в областта на хигиената, както и ръководител на 12 дипломанти към магистърски програми ФМГ, ОКОЗ, РМУС. Професионалната и научна компетентност и уменията за работа с докторанти и дипломанти позволяват активно съдействие и създаване условия за академичното и професионалното израстване, участие в обучителни и международни форуми, създаване на подходящи условия и възможности за работа и развитие. Доказателство за успешния научен и образователен процес е успешната защита на

дисертационните и дипломни работи и цялостното научно и професионално развитие на колегите.

4. Основни приноси в научните трудове:

Приносите на научните трудове на доц. д-р Дарина Найденова Христова могат да бъдат групирани в следните основни научни направления:

- Представен монографичен труд „ *Нарушения в хранителното поведение. Аспекти от клиничната практика на лекаря по хранене и диететика. Варна: Изд. МУ - Варна; 2022. 160 с. ISBN: 978-619-221, 363-3.*“, представлява системно авторско изследване на рисковите фактори, клиниката, диагностиката и терапията на някои от най-значимите към настоящия момент нарушения в хранителното поведение. Проучени са основните етиологични фактори включващи обкръжаващата среда, храненето, генома, микробиома, метаболитната, ендокринната и имунната системи, мозъка. Системно са представени и анализирани основните нарушения в хранителното поведение: Анорексия нервоза; Булимия нервоза; Пристъпното преяждане; Орторексията; Бигорексията. Авторът извършва цялостен и задълбочен анализ на достъпната литература и извежда ценни препоръки за профилактиката, диагностицирането и лечебното поведение при нарушения в хранителното поведение. Книгата включва 10 случая на различни видове НХП от клиничната практика на автора. В тях са очертани алгоритми за решаване на реални, конкретни диагностични и терапевтични задачи.
- I. Нарушения в хранителното поведение и алтернативни модели на хранене**
(В 3, Г 7.3, Г 8.3)
 - II. Витамин Д в генезата на затлъстяването и ролята му на епигенетичен фактор**
(Г 7.1, Г 8.1)
 - III. Препоръки за хранене в периода на майчинството и в ранната детска възраст**
 1. Хранителен прием на п-3 мастни киселини при бременни и кърмещи жени
(Г 7.2,)
 2. Микронутриентен статус, репродуктивни проблеми и фетално програмиране на метаболитни нарушения
(Г8.2, Доп. 4)
 3. Практики на кърмене
(Доп. 9)
 4. Витамин В12 статус в кърмаческа и ранна детска възраст
(Доп.2)
 - IV. Хранителни алергии в кърмаческа възраст**
(Г 7.5, Г 8.5, Г 8.8)
 - V. Хранене, хранителен статус и физическа активност при подрастващи**
 1. Хранително поведение, антропометрични показатели, зъбен статус и физическа активност при младежи и девойки от 12 клас
(А 1, Г 7.6)

2. Физическа активност и хранителен статус при подрастващи с адолесцентна идиопатична сколиоза (Доп. 1, Доп. 3, Доп. 7)
3. Ефект на хореографията върху умората и училищната успеваемост при ученици от начален курс
(Г 7.4)

VI. Функционални храни и напитки

1. Кафето като функционална напитка, използвана при извънреден и нощно сменен труд в профилактиката на умората
(Г 8.6, Доп. 5)
2. Консумация на кафе при работещите в условията на шум и вибрации
(Доп. 8)
3. Антиоксидантен състав на плодов сок от малина (*Rubus idaeus*)
(Доп. 6)

VII. Хранене, здравен риск и култура на хранене сред потребителите

1. Биологични опасности в храните
(Г 8.7)
2. Хранителни добавки и информиран избор на потребителите
(Г 8.4, Г 8.9)

Научната продукция на кандидата обхваща широк профил от научни и научно-приложни области свързани с хранителното поведение. Проучени и анализирани са различни възрастови групи относно значимостта на хранителния режим и поведение. Изведени са резултати със значима научна и приложна стойност. Проучени са и особеностите на хранителни инфекции с епидемиологично значение. Научните приноси са свидетелство за широката професионална компетентност и научни интереси на кандидата и получените резултати имат определен приносен характер за медицинската наука.

5. Оценка на преподавателската дейност на кандидата

Доц. д-р Дарина Найденова Христова има общо над 17 годишен педагогически стаж, от които 7 г. е доцент в МУ - Варна. Високата професионална квалификация по „Хранене и диететика“ и научните интереси в областта на хигиената и профилактиката, се реализират в преподаване на сложната и специфична учебна материя в областта на хигиената и екологията. Тя обучава студенти, стажанти и специализанти от Факултета по Обществено здравеопазване, Факултета по медицина, Факултета по дентална медицина, Факултета по фармация и специалностите от Медицински колеж Варна, при средна учебна натовареност през последните години над 337 уч. ч. при норматив 160 уч. ч. (210 % натовареност от норматива за учебна натовареност). Спектърът на учебните дисциплини в преподавателската палитра на доц. Дарина Найденова Христова включва: хигиена и екология-българско езиково обучение, медицина, хигиена и екология, фармация, хигиена и епидемиология-българско езиково обучение, дентална медицина, актуални проблеми на храненето на здравия и болния човек за магистри по медицина, СИД, хранене и социално-значими заболявания за студенти по дентална медицина, СИД, социално значими здравни проблеми и заболявания свързани с храненето за студенти ИОЗ, СИД, актуални проблеми на храненето на здравия и болния човек за студенти по специалност «Здравен мениджмънт», СИД, околна среда и здраве, магистри «Обществено здравеопазване» на руски език, хигиена и екология - магистърска програма по здравен мениджмънт на руски език, околна среда, хранене и

здраве- магистри «Здравен мениджмънт», хранене и диететика- магистри «Рехабилитация, уелнес и спа», безопасност на храните. Законодателство в областта на храните - магистърска програма ОКОЗ, хигиена на храненето I и II част - бакалаври-ИОЗ, фармако-медицински аспекти на храненето, магистри ФМГ, хранене и диететика, медицински козметик, хранене и здраве, здравен мениджмънт бакалавър, хранене и здраве, логопедия, хигиена и екология, помощник-фармацевт, хигиена и екология, зъботехник, хигиена и екология, рехабилитатор, хигиена и екология, медицински сестри, хигиена и екология, рентгенов лаборант, хигиена и екология – по програма Здравен асистент, СДО специализация Хранене и диететика основен курс IV част: Хранене и здравен риск. Диетотерапия.

Председател на държавна изпитна комисия за специалност Хранене и диететика, 2020, 2021 г. Автор на програма, ръководител и лектор (2 лекции) на СДО „Нарушения в хранителното поведение – проблем на 21-ви век. Възможности за повлияване и терапия”, 2019 г., лектор в СДО „Подкрепа за кърмене”, 2019 г., Лектор в СДО „Хранене през първите 1000 дни”, присъствено и електронно обучение, 2019-2020 г.

В осъществяването на учебния процес се изявява като активен организатор и ръководител, умело прилагащ съвременна методология в учебната дейност. Тя активно участва в иницирането и съставянето на нови учебни програми и постоянната актуализация на съществуващите учебни програми и тестове за студенти по медицина, дентална медицина, здравен мениджмънт, опазване и контрол на общественото здраве и др.

Доц. Дарина Найденова Христова се явява вдъхновител, организатор и участник в множество образователни програми и проекти: „Зелена светлина за кърменето”, финансиран от Община Варна, „Здраве днес и утре – доброволна младежка информационна кампания” с партньорството на МУ – Варна, АСМБ – Варна и финансиран от Община Варна. Участие в тригодишен проект на фондация „Карин дом” на тема” Ранна интервенция за предотвратяване изоставянето на деца с увреждания”, Шестмесечен проект „Здравословното хранене – елемент от живота на младежите”, финансиран от Община Варна, Шестмесечен проект на INNER WHEEL CLUB VARNA EUROPEA „Напред към ЕКСПО Милано, Здраве и храна за щастие: да научим младежите на Варна да готвят здравословна храна”, съфинансиран от Община Варна, „Биодинамично земеделие за създаване на функционални и здравословни зърнени храни”, финансиран от Селскостопанска Академия (2016-2017 г.), Ръководител на научен проект, получил одобрение от КЕНИ към в региона на Източна България” (2018-2020 г.), Научен проект, получил одобрение от КЕНИ към МУ – Варна на тема: „Хранителен статус и физическа активност при на живот върху развитието на сърдечно-съдовите заболявания проект, получил одобрение от КЕНИ към МУ – Варна идиопатична адолесцентна сколиоза в град Варна“ (2018-2020), „Алтернативни модели на хранене при девойки от гр. Варна – разпространение и рискови фактори” „Изследване влиянието на диетата и начина на живот върху развитието на сърдечно-съдовите заболявания в региона на Източна България” „Експресен метод за изследване на връзката между оптични свойства и антиоксидантен ефект на екстракти от лечебни растения и напитки от традиционни плодове, „Микронутриентен статус на бременни жени”, „Контрол при търговията с биологично произведени земеделски продукти и храни в Североизточна България” (2020 г. до сега), „Микронутриентна суплементация при пациенти с диабет тип II на лечение с метформин” (2020 г. до сега), „Ефективност на ниско хистаминова диета при пациенти със синдром на раздразненото черво”,

„Хранителни алергии на кърмаческата възраст в Плевенски регион – рискови фактори и поведение ” (2018-2019 г.), Проект „Студентски практики”, финансиран от ОП „Развитие на човешки ресурси“ и Европейски социален фонд. Академичен наставник на студенти от МУ – Варна. Член е на “Български лекарски съюз”, Национална асоциация „Подкрепа за кърмене“, „Българско дружество по хранене и диететика“, „Национален комитет по кърменето“, Българско дружество по обществено здраве (БДОЗ), Европейско дружество по обществено здраве (EUPH), заместник-председател на „Алумни клуб към МУ - Варна“.

Критични бележки

Нямам критични бележки към кандидата.

II. Лични впечатления

Съвместната ни работа като членове на колектива на Катедрата по хигиена и епидемиология ми дава основание да удостоверя, че доц. д-р Дарина Найденова Христова е опитен преподавател, учен и колега с висок професионализъм, широки научни интереси, изразена колегиалност и организационни умения.

III. Заключение

Доц. д-р Дарина Найденова Христова е уважаван член на академичната общност на Медицинския университет във Варна. Тя е ерудиран специалист, опитен преподавател и сериозен изследовател със значителен професионален и педагогически опит. Научната, преподавателска и организационна работа на доц. д-р Дарина Найденова Христова **отговаря напълно** на изискванията на Закон за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна за академична промоция.

Като член на Научното жури подкрепям нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност **Професор** по научната специалност „**Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)**“ към Катедрата по Хигиена и епидемиология, ФОЗ, Медицински университет - Варна и ще гласувам „**ЗА**“.

Гр. Варна
10.08.2022г.

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

(проф. д-р Румен Константинов, д.м)